EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

23. märts 2006 *

Kohtuasjas C-535/03,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division'i (Administrative Court) (Ühendkuningriik) 10. detsembri 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. detsembril 2003, menetluses

The Queen, taotluse alusel, mille esitasid:

Unitymark Ltd,

North Sea Fishermen's Organisation,

versus

Department for Environment, Food and Rural Affairs,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas ning kohtunikud S. von Bahr (ettekandja) ja A. Borg Barthet,

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. märtsi 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Unitymark Ltd ja North Sea Fishermen's Organisation, esindaja: *barrister* A. Lewis, keda olid volitanud *solicitor* A. Oliver ja *solicitor* A. Jackson,

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: K. Manji, keda abistas *barrister* M. Hoskins,

— Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: T. Middleton ja F. Florindo Gijón,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: T. van Rijn ja B. Doherty,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2341/2002, millega määratakse 2003. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügivõimalused ning tingimused, mida kohaldatakse ühenduse vetes ning ühenduse kalalaevade suhtes püügipiirangutega vetes (EÜT L 356, lk 12; parandus: ELT 2004 L 240, lk 16), XVII lisa punkti 4 alapunkti b ja punkti 6 alapunkti a, samuti sellesama lisa punkti 4 alapunkti b ja punkti 6 alapunkti a tõlgendamist nende muudetud kujul — arvestades nõukogu 10. aprilli 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 671/2003 (ELT L 97, lk 11; edaspidi „muudetud XVII lisa") sisse viidud muudatusi —, ning komisjoni 14. märtsi 2003. aasta otsuse 2003/185/EÜ liikmesriikidele selliste lisapäevade andmise kohta, mil laev võib viibida sadamast väljas vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 2341/2002 XVII lisale (ELT L 71, lk 28; edaspidi kõik koos „vaidlustatud meetmed") artikli 1 tõlgendamist.

2 Taotlus esitati ühelt poolt Unitymark Ltd (edaspidi „Unitymark") ja North Sea Fishermen's Organisation (edaspidi „NSFO") ning teiselt poolt Department for Environment, Food and Rural Affairs vahelises vaidluses viimatinimetatu poolt määruse nr 234172002 XVII lisa ning muudetud XVII lisa kohaldamiseks vastu võetud kahe määruse kehtivuse üle.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

Määruse nr 2341/2002 XVII lisa

3 Määruse nr 2341/2002 XVII lisas on sätestatud päevade arv, mil on lubatud viibida merel kalalaevadel, mille pikkus on vähemalt 10 meetrit ning mille põhi- või kõrvaltegevus on tursapüük.

4 Selle lisa punktides 1 ja 2 on määratletud vastavalt asjassepuutuv ajavahemik, st 1. veebruarist 31. detsembrini 2003, ja kalapüügipiirkonnad.

5 Lisa punktis 4 on ära toodud kalapüügivahendeid, eelkõige:

„a) põhjatraalid, noodad või muud samalaadsed veetavad püünised, mille võrgusilma suurus on vähemalt 100 millimeetrit, välja arvatud piimtraalid [edaspidi „4a-tüüpi püünised"];

b) piimtraalid, mille võrgusilma suurus on vähemalt 80 mm [edaspidi „4b-tüüpi püünised"];

[...]

e) põhjatraalid, noodad või muud samalaadsed veetavad püünised, mille võrgusilma suurus on 70–99 millimeetrit, välja arvatud piimtraalid [edaspidi „4e-tüüpi püünised"]".

6 Tuleb täpsustada, et 4a-tüüpi püüniseid kasutatakse peamiselt tursapüügiks, 4b-tüüpi püüniseid lestaliste ja 4e-tüüpi püüniseid homaaride (Norway lobster) püüdmiseks.

7 Määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 6 alapunktis a on tabelina kindlaks määratud igas kalendrikuus see päevade arv, mil laev võib viibida sadamast väljas, kui laeva pardal on mõni lõikes 4 nimetatud püügivahenditest. Nende püüniste peamisest kasutusalast lähtudes võib tabelis toodud asjakohased andmed võtta kokku järgmiselt:

— 9 päeva 4a-tüüpi püüniste puhul (mida kasutatakse peamiselt tursapüügiks);

— 15 päeva 4b-tüüpi püüniste puhul (mida kasutatakse peamiselt lestaliste püügiks);

— 25 päeva 4e-tüüpi püüniste puhul (mida kasutatakse peamiselt homaaripüügiks).

8 XVII lisa punkti 6 alapunktis b on sätestatud, et Euroopa Ühenduste Komisjon võib anda liikmesriikidele lisapäevi, et hüvitada aega, mis kulub sõiduks kodusadama ja püügipiirkonna vahel ning äsja kasutuselevõetud püügikoormuse korralduskavaga kohanemiseks.

9 Sama lisa punkti 6 alapunktis c on sätestatud, et komisjon võib 2002. ja 2003. aasta tegevuse lõpetamise programmide raames ning laevade jaoks, mille tegevust mõjutavad käesoleva lisa sätted, anda liikmesriikidele ajutiselt täiendava arvu päevi, mille jooksul laev, mille pardal on mõni 4a-tüüpi püünis, võib viibida sadamast väljas.

Otsus 2003/185

10 Komisjon võttis otsuse 2003/185 vastu määruse nr 2341/2002 kohaldamiseks.

11 Selle otsuse artikkel 1, mis tugineb määruse XVII lisa punkti 6 alapunktile b, näeb ette, et liikmesriigid võivad anda laevadele maksimaalselt kaks lisapäeva kalendrikuus, mil nad võivad viibida sadamast väljas, kui nende pardal on spetsiaalselt tursapüügiks mõeldud 4a-tüüpi püünised, eesmärgiga hüvitada aega, mis kulub tagasi sadamasse minemiseks ja püügivahendite vahetamiseks.

12 Sama direktiivi artiklis 2 on sätestatud, et Ühendkuningriigi puhul on XVII lisa punkti 6 alapunktis c ettenähtud lisapäevade arv neli.

13 Otsuse artiklis 3 on märgitud, et artiklite 1 ja 2 alusel antud lisapäevad võib kokku liita.

Muudetud XVII lisa

14 Muudetud XVII lisa punkti 4 alapunkti b ja punkti 6 alapunkti a sõnastus on identne või peaaegu identne määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 4 alapunkti b ja punkti 6 alapunkti a sõnastusega.

15 Muudetud XVII lisa punkti 6 alapunkti c kohaselt võib lisapäevi anda kõigile laevadele, mille pardal on lisa punktis 4 määratletud püünised, mitte ainult neile, millel kasutatakse 4a-tüüpi, st spetsiaalselt tursapüügiks mõeldud püüniseid.

Siseriiklikud õigusnormid

16 Department for Environment, Food and Rural Affairs võttis vastu kaks määrust, st 2003. aasta süvamerepüüki käsitleva määruse (piirangud merel viibimise päevade arvu suhtes) (Sea Fishing (Restrictions on Days at Sea) Order 2003) (SI 2003, nr 229), mis jõustus 8. veebruaril 2003, ja 2003. aasta süvamerepüüki käsitleva määruse nr 2 (piirangud merel viibimise päevade arvu suhtes) (Sea Fishing (Restrictions on Days at Sea) nº 2 Order) (SI 2003, nr 1535), mis jõustus 7. juulil 2003.

17 Nende kahe määruse kohaselt on isik, kellele kuulub Ühendkuningriigis registreeritud kalalaev, määrust rikkunud juhul, kui talle kuuluv laev viibib sadamast väljas kauem kui määruse nr 2341/2002 lisas XVII ja muudetud XVII lisas ette nähtud.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

18 Põhikohtuasja hagejad on esiteks Unitymark, Šotimaal registreeritud äriühing, mis tegeleb lestaliste püügiga, täpsemalt — püüdes lesta ja merikeelt, kasutades laevu, mis on varustatud 4b-tüüpi püüniste kategooriasse kuuluvate piimtraalidega, ja teiseks NSFO, st organisatsioon, mis esindab peamiselt Põhjamerel tegutsevaid kalureid, kes kasutavad sama tüüpi kalalaevu ja samal eesmärgil kui Unitymark. Hagejad on esitanud hagi Department for Environment, Food and Rural Affairs vastu High Court of Justice'i (England & Wales) Queen's Bench Division'ile (Administrative Court), eespool nimetatud määruste seaduslikkuse hindamiseks, väites, et need tuginevad sellisetele ühenduse õigusaktidele, mille kehtivus on kaheldav.

19 Hagejate vastuväide puudutab piimtraalidega varustatud kalalaevade merel viibimise päevade arvu, ilma et oleks eristatud selle traalitüübi alla kuuluvat kahte püünisekategooriat.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et eristada tuleb „avatud püünisega" ja „kettvõrguga" piimtraale. Avatud püünistega piimtraale kasutatakse lestaliste püüdmiseks piirkondades, kus merepõhi on sile ja liivane, st kus see pole kivine, ja kus pole oluline, et püünis puudutaks merepõhja. Kettvõrguga piimtraal, mida kasutatakse 20%-l piimtraalidega varustatud Euroopa laevadest ning mis on samuti mõeldud lestaliste püüdmiseks, toimib seevastu nii, et puutub kaljust merepõhja, puudutades kalu, kes satuvad traali pikenduseks olevasse võrku.

21 Unitymark ja kalurid, keda esindab NSFO, kasutavad üksnes laevu, mille pardal on avatud püünistega piimtraalid.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu väidete kohaselt on põhikohtuasja pooled teatava hulga asjaolude osas ühel nõul.

23 Esiteks, avatud püünistega piimtraale kasutavate laevadega kõrvaltegevusena püütud tursakogused on üle 10 meetri pikkuste kalalaevadega Põhjamerel kasutatavate püügiviiside raames püütavate koguste hulgas kõige väiksemad. Niiviisi püütud kogused on oluliselt väiksemad kui kogused, mida püütakse laevadega, millel kasutatavad püünised võimaldavad püüda peamiselt homaare, ja samuti on need väiksemad kogustest, mida püütakse laevadega, millel kasutatakse kettvõrguga piimtraale ning püütakse eelkõige lestalisi.

24 Piimtraale kasutavate Inglise ja Walesi kalalaevade poolt kõrvaltegevusena püütud tursakogused moodustavad vaid 0,6% kogumahust, samas kui kõigi kõnealuses piirkonnas piimtraale kasutavate kalalaevade puhul on see määr ligikaudu 9%. See erinevus tuleneb eelkõige kettvõrguga piimtraale kasutavate Madalmaade kalalaevade poolt püütud suurematest tursakogustest. Peamiselt homaare püüdvate kalalaevadega püütud tursk moodustab nende püügimahust ligikaudu 20%.

25 Ühenduse õigusnormidega ette nähtud püügikoormuse piirangud mõjutavad drastiliselt avatud püünistega piimtraalidega toimuva kalapüügi majanduslikku tasuvust. Need piirangud takistavad kõnealustel kalalaevadel püüdmast merikeelt ja lesta neile ettenähtud kvootide ulatuses. Unitymark on olukorras, kus ta on peaaegu et sunnitud tegevuse lõpetama, samuti ähvardab see teisi kalapüügiga tegelevad ettevõtjad.

26 Siseriiklik kohus lisab, et Unitymark ja NSFO leiavad, et avatud püünistega piimtraale kasutavate kalurite merepäevade arvu vähendati kõige rohkem, kuigi nende mõju tursavarudele on võrreldes teiste kategooriate kaluritega kõige väiksem.

27 Neil asjaoludel otsustas High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„[...] Kas määruse (EÜ) nr 2341/2002 XVII lisa punkti 4 alapunkt b ja see osa punkti 6 alapunktist a, milles viidatakse punkti 4 alapunktile b, [...] ja/või

[...] määrusega (EÜ) nr 671/2003 muudetud määruse (EÜ) nr 2341/2002 XVII lisa punkti 4 alapunkt b ja see osa punkti 6 alapunktist a, milles viidatakse punkti 4 alapunktile b, [...] ja/või

[...] otsuse 2003/185 [...] artikkel 1 osas, milles komisjon keeldub määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 6 alapunkti a rakendades suurendamast kahe päeva võrra lisapäevade arvu laevadale, mille pardal on lisa punkti 4 alapunktis b nimetatud püünised,

kohaldamine kalalaevade suhtes, millel kasutatakse avatud püünistega piimtraale, on ebaseaduslik, kuna:

a) need on vastuolus EÜ artikliga 33 (varem: EÜ asutamislepingu artikkel 39) ja 34 (varem: EÜ asutamislepingu artikkel 40);

b) need on vastuolus EÜ artikliga 28 (varem: EÜ asutamislepingu artikkel 30) ja 29 (varem: EÜ asutamislepingu artikkel 34);

c) need on ebaproportsionaalsed;

d) need on diskrimineerivad; ja/või

e) nendega on rikutud põhivabaduste hulka kuuluvat äri- või majandustegevuse vabadust?"

Eelotsuse küsimus

Esialgsed märkused

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub Euroopa Kohtul kontrollida vaidlustatud meetmete kehtivust, arvestades EÜ asutamislepingu artikleid, mis puudutavad ühist põllumajanduspoliitikat ja kaupade vaba liikumist, proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid ning äri- ja majandustegevuse vabadust.

29 Euroopa Kohtule esitatud märkused puudutavad siiski eelkõige vaidlustatud meetmete kooskõla proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetega.

Euroopa Kohtule esitatud märkused

30 Unitymark ja NSFO rõhutavad, et nad ei vaidlusta vähimalgi määral Euroopa Liidu Nõukogu pädevust võtta meetmeid, reageerimaks tursavarude järsule vähenemisele, piirates sealhulgas kõnealuste laevade merel viibimise päevade arvu.

31 Samuti tunnistavad nad nõukogu ulatusliku kaalutlusõiguse olemasolu selles küsimuses. Sellegipoolest leiavad nad, et selline pädevus ei anna nõukogule õigust määruste vastuvõtmisel eirata proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid. Unitymark ja NSFO on seisukohal, et nimetatud kahte põhimõtet on seoses avatud püünistega piimtraale kasutavate laevadega rikutud niivõrd olulisel määral, et see muudab vaidlustatud meetmed tühiseks.

32 Proportsionaalsuse osas väidavad Unitymark ja NSFO, et arvestades asjaolu, et piimtraale, eelkõige avatud püünistega piimtraale kasutavate laevade poolt püütud tursakogused on väikesed, puudub vajadus vähendada päevade arvu, mil neil laevadel on lubatud merel viibida, või vähemalt mitte niivõrd olulisel määral. Seega on vaidlustatud meetmed saavutatava eesmärgi osas ebaproportsionaalsed.

33 Ühtlasi on nimetatud meetmed ebaproportsionaalsed esiteks ka muude kalapüügivahenditega, eelkõige peamiselt tursapüügiks mõeldud 4a-tüüpi püünistega varustatud laevade olukorda arvestades. Võttes arvesse otsusega 2003/185 antud lisapäevad, võisid need laevad merel viibida 15 päeva, st sama kaua kui piimtraalidega, sh avatud püünistega piimtraalidega varustatud laevad, mis püüavad turska siiski tunduvalt väiksemas koguses.

34 Teiseks on nimetatud meetmed ebaproportsionaalsed, arvestades 4e-tüüpi püünistega varustatud ja homaaripüügile spetsialiseerunud laevade olukorda. Unitymark ja NSFO leiavad, et vaatamata sellele, et nimetatud laevadega püütakse turska palju suuremates kogustes kui piimtraalidega varustatud laevadega, on neil lubatud merel viibida 10 päeva kauem kui viimatinimetatutel, st 25 päeva.

35 Lisaks oleks tulnud eristada avatud püünistega piimtraalidega varustatud laevu ja kettvõrguga piimtraalidega laevu. Vaid kettvõrguga piimtraalidega varustatud laevadel püütakse märkimisväärseid tursakoguseid. Unitymark ja NSFO viitasid kohtuistungil nõukogu poolt kirjalike märkuste lisas toodud tabelitele. Neist tabelitest nähtub, et avatud püünistega piimtraalidega laevadega püüti vaid 1,06% aastal 2002 kokku püütud tursakogustest, samas kui kettvõrguga piimtraalidega varustatud laevad püüdsid nimetatud kogumahust 10,6%.

36 Unitymark ja NSFO rõhutavad, et tabelitest nähtub selgelt nimetatud kahe püünisetüübi vaheline erinevus, kuna neis on mainitud piimtraale, mille võrgusilma suurus on 80–99 mm ja neid, millel see on vähemalt 100 mm. Kõige kitsamate võrgusilmadega on kettvõrguga piimtraalid, samas kui avatud püünistega piimtraale iseloomustavad laiemad võrgusilmad.

37 Siit järeldub, et avatud püünistega piimtraalidega varustatud laevu on ilmselgelt diskrimineeritud nii võrreldes tursapüügile spetsialiseerunud laevadega kui ka laevadega, millega püütakse peamiselt homaare, või laevadega, millel kasutatakse kettvõrguga piimtraale.

38 Unitymark ja NSFO lisavad, et väidetav vajadus kaitsta lestaliste varusid ei ole asjakohane, kuna lestaliste püügiga tegelevad kalurid ei suutnud juba enne vaidlustatud meetmete vastuvõtmist neile eraldatud kvootide ulatuses neid kalu püüda.

39 Unitymark ja NSFO leiavad, et nõukogu oleks pidanud võtma meetmeid, mille puhul oleks proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid rikutud vähemal määral. Nad kinnitavad, et oleks olnud piisav, kui homaaripüügile spetsialiseerunud laevadele ette nähtud päevade arvu oleks vähendatud ühe võrra, või kui oleks piiratud alla 10-meetriste laevade merel viibimise päevade arvu.

40 Ühendkuningriigi valitsus, nõukogu ja komisjon märgivad, et ühenduse seadusandjal on kõnealuses valdkonnas väga suur kaalutlusõigus ning et Euroopa Kohus saab kontrollida üksnes seda, kas taotletava eesmärgi saavutamiseks vatsu võetud õigusaktid ei ole ilmselgelt sobimatud.

41 Valitsus ning nõukogu ja komisjon kinnitavad, et ühenduse ees seisva probleemi tõsidust, st tursavarude lõpliku ammendumise ohtu arvestades oli vaja kiiresti võtta meetmeid, mis tagaksid nimetatud varude säilimise ja taastumise. Vaidlustatud meetmete vastuvõtmisel toetuti teaduslikele aruannetele ning ka proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetest on täiel määral kinni peetud.

42 Ühendkuningriigi valitsus, nõukogu ja komisjon väidavad seonduvalt proportsionaalsusega, et vaidlustatud meetmete puhul ei ole silmas peetud puhtmatemaatilist loogikat. Kui lähtutud oleks ainuüksi sellest, oleks suurem osa või isegi kõik ettenähtud piirangud tulnud kehtestada tursapüügile spetsialiseerunud kaluritele, kes püüavad suurema osa tursa püügimahust. Ühenduse seadusandja pidas siiski nii sotsiaalsetel kui majanduslikel põhjustel oluliseks, et tursavarude kaitseks mõeldud meetmetega ette nähtud piiranguid ei kehtestataks ainult tursapüügile spetsialiseerunud kaluritele, peatades selle tegevuse täielikult. Kuna peale tursapüügile spetsialiseerunud laevade püüdsid märkimisväärseid tursakoguseid ka teised, näiteks lestaliste püügiga tegelevad ettevõtjad, asus ühenduse seadusandja seisukohale, et eelistatum on vähendada kõigi nimetatud ettevõtjate püügikoormust, piirates nende päevade arvu, mil laevadel on lubatud merel viibida.

43 Kõige rohkem vähendati püügikoormust peamiselt tursapüügiga tegelevatel kaluritel, kelle merepäevade arvu vähendati 60% võrra. Piimtraale kasutavate laevadele, millega püüti 11,3% kõigist püütud tursakogustest, nähti ette 40%-line vähenemine.

44 Ühendkuningriigi valitsus, nõukogu ja komisjon leiavad, et Unitymark ja NSFO eksivad arvates, et tursapüüdjatele on ette nähtud sama palju merepäevi kui lestaliste püüdjatele, st 15 päeva. Ühendkuningriigi kaluritel, kes olid spetsialiseerunud tursapüügile, oli lubatud viibida merel 15 päeva tulenevalt määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 6 alapunktidest b ja c, st selle aluseks on konkreetsed asjaolud. Sadamasse tagasimineku ja püügivahendite vahetamise hüvitamiseks antakse tursapüüdjatele kaks lisapäeva, mis ei kujuta endast püügipäevi. Lisaks võidakse neile anda neli täiendavat päeva, pidades silmas tursapüügile spetsialiseerunud laevade kasutusest mahaarvamise programme. Seega võimaldas määrus tursapüügilaevade koguarvu vähenemist tasakaalustada allesjäänud laevadele merel viibimiseks lisapäevade andmisega. Seega on Unitymarki ja NSFO poolt esitatud võrdluse aluseks olnud ebatäpsed andmed.

45 Homaaripüügile spetsialiseerunud laevade osas väidavad nimetatud valitsus ja institutsioonid, et teaduslikest aruannetest ei ilmnenud märkimisväärset seost püütud homaarikoguste ja tursavarude vähenemise vahel, samas kui lestaliste puhul oli selline seos olemas. Samuti ei tuvastatud homaarivarude vähenemise ohtu, küll aga esineb selline oht lestavarude puhul. Valitsus ja institutsioonid kinnitavad, et vaidlustatud meetmete puhul arvestati asjaolu, et tursapüüdjatel on kergem ümber lülituda homaari- kui lestapüügile.

46 Mis puudutab võrdlust kettvõrguga piimtraale kasutavate laevadega, siis Ühendkuningriigi valitsus, nõukogu ja komisjon kinnitasid kohtuistungil, et andmeid, mida Unitymark ja NSFO esitasid piimtraalide võrgusilmade suuruse ja kahe traalitüübi erinevuste kohta, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 36, ei olnud nad kunagi varem välja toonud.

47 Lõpuks kinnitavad Ühendkuningriigi valitsus, nõukogu ja komisjon veel seda, et teise võimalusena välja pakutud lahendus, mis seisneks alla 10-meetriste laevade merepäevade arvu vähendamises, ei ole realistlik, arvestades, et selliseid laevu on väga palju ning et sellise nõude täitmist oleks äärmiselt raske, kui mitte võimatu, kontrollida.

48 Järelikult ei ole vaidlustatud meetmed õigustühised.

Euroopa Kohtu vastus

Kaupade vaba liikumise ja äri- ja majandustegevuse vabaduse piiramine

49 Esmalt tuleb märkida, et siseriikliku kohtu poolt seoses kaupade vaba liikumise ja äri- ja majandustegevuse vabaduse piiramisega tõstatatud küsimused ei eelda käesoleval juhul eraldi uurimist.

50 Esiteks, kaupade vaba liikumise osas tuleb rõhutada, et pooled ei vaidlusta vajadust sellise õigusakti järele, millega piiratakse ajutiselt erinevate kalurite kategooriate poolt läbiviidavat tursapüüki, et vältida tursavarude lõplikku ammendumist pikemas perspektiivis. Euroopa Kohus on juba varem asunud meemete osas, millega vähendatakse lühiajaliselt liikmesriikidevahelises kaubavahetuses olevaid kalakoguseid, kuid mille eesmärk pikemas perspektiivis on tagada optimaalne kalapüük ning seega suurendada kaubavahetust, seisukohale, et sellised meetmed ei kuulu kaupade vaba liikumist käsitleva EÜ artikli 29 kohaldamisalasse (vt 16. juuni 1987. aasta otsus kohtuasjas 46/86: Romkes, EKL 1987, lk 2671, punkt 24).

51 Järelikult, kuna siseriiklik kohus ei ole ära toonud konkreetseid põhjusi, millest lähtudes ta leiab, et vaidlustatud meetmetega kahjustatakse kaubavahetust lisaks neile põhjustele, mis tulenevad püügikoormuse ajutisest piiramisest, puudub vajadus neid meetmeid EÜ artiklist 29 lähtudes uurida.

52 Mis puudutab äri- või majandustegevuse vabadust, siis Euroopa Kohus on seda tunnistanud (vt eelkõige 17. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-44/94: Fisherman's Organisations jt, EKL 1995, lk I-3115, punkt 55), kuid nagu komisjon on oma kirjalikes märkustes märkinud, ei ole siseriiklik kohus ära näidanud, et seda vabadust rikutaks lisaks proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtete rikkumisele (nendest eraldi), mida uuritakse edaspidi, ning seetõttu tuleb nentida, et ka küsimuse see aspekt ei nõua eraldi uurimist.

Mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtete rikkumine

53 Tuleb meenutada, et nii mittediskrimineerimise põhimõte kui ka proportsionaalsuse põhimõte, mis on käesoleval juhul sellega tihedalt seotud, kuuluvad ühenduse õiguse

üldpõhimõtete hulka ning seonduvalt põllumajanduse, sh kalanduse valdkonnaga on need ära toodud EÜ artikli 34 lõike 2 teises lõigus.

54 Viidatud sättega on ühenduse seadusandjale tehtud ülesandeks viia ellu EÜ artiklis 33 sätestatud ühine põllumajanduspoliitika, eesmärgiga kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase ning tagada varude kättesaadavus, diskrimineerimata seejuures ühtesid või teisi ühenduse tootjaid.

55 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ühenduse seadusandjal selles valdkonnas ulatuslik kaalutlusõigus, mis vastab talle EÜ artiklitega 34–37 antud poliitilisele vastutusele. Järelikult peab kohus omapoolsel kontrollimisel piirduma uurimisega, kas ei esine mõnd ilmselget viga või võimu kuritarvitamist, või et kõnealune ametiasutus ei oleks ilmselgelt oma kaalutlusõiguse piire ületanud (12. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-189/01: Jippes jt, EKL 2001, lk I-5689, punkt 80, ja 9. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-304/01: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-7655, punkt 23).

56 Kaalutlusõiguse osas on Euroopa Kohus asunud seisukohale, et proportsionaalsuse põhimõte nõuab, et ühenduse õigusnormi alusel rakendatavad meetmed oleksid seatud eesmärgi saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale kui selle eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt eelkõige 11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-210/00: Käserei Champignon Hofmeister, EKL 2002, lk I-6453, punkt 59; 14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-210/03: Swedish Match, EKL 2004, lk I-11893, punkt 47; 6. detsembri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-453/03, C-11/04, C-12/04 ja C-194/04: ABNA jt, EKL 2005, lk I-10423, punkt 68, ja 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA, EKL 2006, lk I-403, punkt 79).

57 Mis puudutab selle põhimõtte järgimise kohtulikku kontrolli, arvestades ulatuslikku kaalutlusõigust, mis on ühenduse seadusandjal ühise põllumajanduspoliitika osas, siis võib sellise meetme õiguspärasust mõjutada antud valdkonnas võetud meetme üksnes ilmselgelt sobimatu olemus pädeva institutsiooni poolt seatud eesmärgi suhtes (vt 13. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-331/88: Fedesa jt, EKL 1990, lk I-4023, punkt 14; 5. oktoobri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-133/93, C-300/93 ja C-326/93: Crispoltoni jt, EKL 1994, lk I-4863, punkt 42; eespool viidatud otsus Jippes jt, punkt 82, ja eespool viidatud otsus IATA ja ELFAA, punkt 80).

58 Seega peab Euroopa Kohus kontrollima, ega vaidlustatud meetmed ei olnud ilmselgelt sobimatud.

59 Arvestades Euroopa Kohtule esitatud infot, mis on ühtlasi ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 23–26 ja 35, nähtub, et püügikoormuse piiramise meetmed mõjutavad avatud püünistega piimtraalidega varustatud laevu tunduvalt rohkem kui muude püügivahenditega varustatud laevu, kui võtta aluseks nende poolt püütud tursakoguste suhtarv.

60 Jõudmaks selgusele, kas nimetatud meetmed on sobivad või mitte, tuleb nentida, et nõukogu eelistas pigem vähendada kõigi asjassepuutuvate ettevõtjate püügikoormust kui et kehtestada peamiselt tursapüüdmisega tegelevate kalurite tegevuse suhtes moratoorium. Sel viisil püüdis nõukogu täita üht ühise põllumajanduspoliitika eesmärki, st säilitada kõigi asjassepuutuvate kalurite rahuldav elatustase. Seadusandja seesugust valikut pole iseenesest alust kritiseerida, kuid seda vaid juhul, kui selle tulemuseks ei ole olukord, kus vaidlustatud meetmete vastuvõtmisega piiratakse ebaproportsionaalselt ja objektiivses mõttes õigustamatult üht teist gruppi kalureid.

61 Unitymark ja NSFO on seisukohal, et nimetatud meetmed ei võimalda neil lestapüügiga tegelevatel kaluritel, kes kasutavad avatud püünistega piimtraale, püüda lestalisi neile eraldatud kvootide ulatuses ning kahjustavad seeläbi nende tegevuse elujõulisust. Nende ettepaneku kohaselt oleks ühenduse seadusandja saanud sellist olukorda vältida, eristades kahte tüüpi piimtraale, st kettvõrguga piimtraale ja avatud püünistega piimtraale.

62 Selliseid põhjendusi, mille kohaselt poleks lestaliste varude säilitamiseks lestapüügiga tegelevate kalurite merepäevade arvu vähendada vaja olnud, kuna isegi juba enne määruse nr 2341/2002 vastuvõtmist ei suutnud Ühendkuningriigi kalurid neile eraldatud kvootide ulatuses lestalisi püüda, ei saa pidada vastuvõetavaks. Need tingimused ei ole tursavarude säilimise seisukohast otsustava tähtsusega. Pealegi pole käesolevas kohtuasjas väidetud, et kõigi lestaliste püügiga tegelevate kalurite puhul, keda vaidlustatud meetmed puudutasid, ei ulatunud püügimaht neile eraldatud kvoodini.

63 Asjaolu, et õigusakt mõjutab üht konkreetset isikute ringi rohkem kui mõnda teist, ei tähenda ilmtingimata seda, et see meede oleks ebaproportsionaalne või diskrimineeriv, kuna akti eesmärk on leida üldine lahendus avalikku huvi pakkuvale probleemile.

64 Arvestades suhteliselt suuri tursakoguseid, mida püütakse piimtraale kasutavate laevadega, st ligikaudu 11% tursasaagi kogumahust, ei ole neile laevadele kehtestatud merepäevade arvu oluline vähendamine iseenesest ilmselgelt sobimatu.

65 Järgmise asjaoluna tuleb kontrollida, kas vaidlustatud meetmetega ei diskrimineerita kalureid, kes kasutavad mitut eri tüüpi püügivahendeid, ning esmalt tuleb sel eesmärgil võrrelda avatud püünistega piimtraalidega varustatud laevu kasutavate kalurite olukorda kettvõrguga piimtraalidega laevu kasutavate kalurite omaga.

66 Vaidlustatud meetmete vastuvõtmise ajal kasutatud teaduslikes aruannetes ei ole neid kahte viimatinimetatud püünisetüüpi eristatud. Vastupidi, Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest nähtub, et piimtraale käsitletakse ühtse tüübina. Nõukogu märkuste lisas aasta 2002 kohta toodud andmed, millele Unitymark ja NSFO Euroopa Kohtus toimunud istungil tuginesid, ei olnud määruse nr 2341/2002 XVII lisa vastuvõtmise ajal veel kättesaadavad.

67 Neil asjaoludel ning käesoleva kohtuotsuse punktis 64 esitatud kaalutlusi arvestades tuleb nentida, et vaidlustatud meetmed ei ole avatud püünistega piimtraale kasutavate kalurite suhtes diskrimineerivamad kui nende suhtes, kes kasutavad kettvõrguga piimtraale.

68 Jääb üle kontrollida, kas vaidlustatud meetmed ei ole diskrimineerivad, pidades silmas päevade arvu, mis on ette nähtud kaluritele, kes tegelevad peamiselt tursapüügiga, kaluritele, kes tegelevad peamiselt homaaripüügiga ning kaluritele, kes kasutavad alla 10-meetriseid laevu.

69 Esimest tüüpi laevade puhul tuleb nentida, et probleem pole niivõrd seotud neile antud üheksa põhipäevaga, vaid kuue lisapäevaga, mida võivad kasutada sellise püügiga tegelevad Ühendkuningriigi laevad.

70 Selles osas tuleb nentida, et lisapäevad, mis on otsusega 2003/185 määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 6 alapunkti b ja c alusel ette nähtud kaluritele, kelle laevadel on 4a-tüüpi püünised, on antud neis kahes sättes viidatud konkreetseid asjaolusid silmas pidades. Mis puudutab punkti 6 alapunktis b ette nähtud kahte täiendavat päeva, mis on mõeldud hüvitusena kodusadama ja kalapüügipiirkonna vahel liikumiseks kulunud aja eest, siis ei nähtu, et Ühendkuningriigi valitsus või lestaliste püügiga tegelevad kalurid oleks komisjonile teatanud, et neid päevi pole vaja mitte ainult tursapüügile spetsialiseerunud laevadel, vaid ka lestapüügiga tegelevatel laevadel. Mis puudutab täiendavate päevade andmist kaluritele, kes kasutavad tursapüügile spetsialiseerunud laevu, võttes aluseks määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 6 alapunkti c, siis nende andmist selgitatakse tursapüügi üleüldise vähendamisega seonduvate laevade kasutusest kõrvaldamise programmidega.

71 Siit nähtub, et merel viibimise päevade arv, mis on ette nähtud kaluritele, kelle laevad on varustatud 4b-tüüpi püünistega ja kes on spetsialiseerunud lestaliste püügile, ei tundu olevat ilmselgelt ebaproportsionaalne võrreldes merel viibimise päevade arvuga, mis on ette nähtud kaluritele, kelle laevadel on 4a-tüüpi püünised ja kes tegelevad peamiselt tursapüügiga, arvestades siia hulka ka määruse nr 2341/2002 XVII lisa punkti 6 alapunkti b ja c alusel antud täiendavad päevad.

72 Mis puudutab võrdlust homaaripüüdjatega, siis tuleb nentida, et Euroopa Kohtule selle kohta esitatud info on vastuoluline nii osas, mis puudutab homaaripüüdjate

püütud tursakoguseid, homaarivarude ohustatust kui ka seda, et tursapüüdjatel on lihtsam ümber lülituda pigem homaari- kui lestapüügile.

73 Sellegipoolest nähtub Euroopa Kohtule esitatud materjalidest, et Unitymarki ja NSFO esitasid märkused lesta- ja homaaripüüdjate erineva kohtlemise kohta ühenduse seadusandjale enne, kui võeti vastu vaidlustatud meetmed.

74 Järelikult, isegi kui homaaripüüdjatele ette nähtud päevade arv tundub lestapüüdjatele antud päevade arvust märgatavalt erinev, ei tundu see siiski olevat ilmselgelt sobimatu, kui arvestada infot, mis oli ühenduse seadusandja käsutuses määruse nr 2341/2002 vastuvõtmise ajal.

75 Alla 10-meetriseid laevu kasutavate kalurite osas tuleb nentida, et selliste laevade arvukus võib muuta kontrollimise äärmiselt keeruliseks ning võib olla põhjuseks, miks ühenduse seadusandja otsustas tursavarude säilitamise eesmärgil vähendada muud tüüpi laevu kasutavate kalurite merepäevade arvu.

76 Eeltoodud kaalutlustest järeldub, et vaidlustatud meetmed ei olnud ilmselgelt sobimatud.

77 Siit nähtub, et esitatud küsimuse uurimisel ei ole ilmnenud midagi, mis võiks mõjutada vaidlustatud meetmete kehtivust.

Kohtukulud

78 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Esitatud küsimuse uurimisel ei ilmnenud midagi, mis võiks mõjutada:

— **nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2341/2002, millega määratakse 2003. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügivõimalused ning tingimused, mida kohaldatakse ühenduse vetes ning ühenduse kalalaevade suhtes püügipiirangutega vetes, XVII lisa punkti 4 alapunkt b ja punkti 6 alapunkti a;**

— **sama lisa punkti 4 alapunkti b ja punkti 6 alapunkti a, arvestades nõukogu 10. aprilli 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 671/2003 sisse viidud muudatusi;**

— **komisjoni 14. märtsi 2003. aasta otsuse 2003/185/EÜ liikmesriikidele selliste lisapäevade andmise kohta, mil laev võib viibida sadamast väljas vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 2341/2002 XVII lisale, artikli 1 kehtivust.**

Allkirjad